

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Fond za zaštitu okoliša

SMJERNICE
za korisnike sredstava Fonda za zaštitu okoliša
Federacije Bosne i Hercegovine

Sarajevo, septembar 2011. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
O FONDU	3
PROGRAMSKA POLITIKA FONDA	3
CILJEVI FONDA	4
1. SMJERNICE KORISNICIMA SREDSTAVA FONDA	5
1.1. ODRŽAVANJE SMJERNICA	5
1.2. SVRHA I SADRŽAJ SMJERNICA	5
2. USLOVI I NAČINI DODJELE ZAJMOVA, POZAJMICA I DRUGIH SREDSTAVA FONDA	6
2.1. GENERALNO	6
2.2. USLOVI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI KORISNICI SREDSTAVA FONDA	6
2.3. NAČIN DODJELE SREDSTAVA FONDA	7
2.3.1. Zajmovi	7
2.3.2. Subvencije	8
2.3.3. Finansijska pomoć	9
2.3.4. Donacije	9
2.4. PROVJERA IZVODLJIVOSTI ULAGANJA I OČEKIVANIH EFEKATA NA OKOLIŠ	9
2.5. KONTROLA NAMJENSKOG TROŠENJA SREDSTAVA	9
2.6. VISINA ULAGANJA – FINANSIRANJA SREDSTVIMA FONDA	10
2.7. PRAĆENJE REALIZACIJE PROJEKTA	10
2.7.1. Izvještavanje	10
2.7.2. Otkazivanje ili odlaganje plaćanja korisniku sredstava	11
3. USLOVI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI KORISNICI SREDSTAVA FONDA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FBIH	12
3.1. KORISNICI	12
4. POSTUPAK OBJAVLJIVANJA KONKURSA I ODLUČIVANJA O ODABIRU KORISNIKA SREDSTAVA FONDA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FBIH.....	13
4.1. PRIKUPLJANJE PROJEKATA	13
4.2. ODABIR PROJEKATA	14
4.3. PRIGOVORI	14
4.4. UGOVOR	14
5. KRITERIJ I MJERILA ZA OCJENJIVANJE ZAHTJEVA ZA DODJELU SREDSTAVA FONDA, ODNOSNO PROGRAMA, PROJEKATA I SLIČNIH AKTIVNOSTI	15
6. NAČINI PRAĆENJA NAMJENSKOG KORIŠTENJA SREDSTAVA I UGOVORENIH PRAVA I OBAVEZA ..	17
7. PRILOZI	19

UVOD

O Fondu

Fond za zaštitu okoliša FBiH je strukturirana neprofitna organizacija u svojstvu pravnog lica s pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom o Fondu i Statutom Fonda. Fond za zaštitu okoliša FBiH je osnovan Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša broj: 01-337/03 od 8. jula 2003. godine (objavljen u "Službenim novinama Federacije BiH", br. 33/03). Prema Zakonu o Fondu za zaštitu okoliša FBiH, Fond obuhvaća djelatnosti u vezi sa prikupljanjem sredstava, poticanjem i finansiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša i korištenja obnovljivih izvora energije

Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH, Fond za cilj ima prikupljanje i distribuciju finansijskih sredstava za zaštitu okoliša na teritoriji Federacije BiH, sa naglaskom na:

- Ostvarivanje zadataka proizašlih iz obaveza i odgovornosti prema međunarodnoj zajednici;
- Subvencije štete po okoliš kada se ne može primijeniti princip "zagađivač plaća";
- Troškove sprečavanja i otklanjanja štete po okoliš koja zahtijeva neposrednu intervenciju;
- Podršku mjerama u cilju zaštite okoliša (razvoj informativnog sistema, obrazovanja i širenja informacija);
- Unapređenje ekonomske strukture koja je povoljna po okoliš;
- Očuvanje zaštićenih prirodnih područja;
- Unapređenje ekološke svijesti;
- Očuvanje, korištenje i unapređenje stanja okoliša;
- Finansiranje izrade, provedbe i razvoja dokumenata i drugih aktivnosti koje čuvaju, koriste, štite i unapređuju stanje okoliša i koriste obnovljive izvore energije.

Programska politika Fonda

Programska politika Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH se zasniva na nizu dokumenata koji su doneseni, kako na državnom, tako i na federalnom nivou. Među najvažnijim dokumentima nalazi se Akcioni plan za zaštitu okoliša BiH-NEAP, koji je donešen 2003. godine. Kada je riječ o federalnom nivou, krovni dokument predstavlja **Federalna strategija zaštite okoliša** za period od deset godina (2008.- 2018.). U ovom dokumentu se nalaze strategije zaštite i upravljanje pojedinim oblastima zaštite okoliša (upravljanje otpadom i vodama, zašitom zraka, prirode i zemljišta).

Ciljevi Fonda

Pod distribucijom finansijskih sredstava, podrazumijeva se da Fond vrši investicije i ulaganja u studije i planove, finansijski pomogne provedbu obuka i edukacija, te finansijski i organizaciono učestvuje u projektima, programima i drugim aktivnostima koje za cilj imaju poboljšanje stanja okoliša u Federaciji BiH.

Kada je riječ o investicijama, Fond za cilj ima ulaganje u:

- ⇒ projekte prikupljanja i odlaganja otpada;
- ⇒ projekte sakupljanja sekundarnih sirovina;
- ⇒ projekte vezane za ambalažu i ambalažni otpad;
- ⇒ projekte korištenja biomase u energetske svrhe i kompostiranje;
- ⇒ projekte smanjenja emisije CO₂ u zrak;
- ⇒ promociju tehnika i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda;
- ⇒ opremu za praćenje stanja okoliša (monitoring) - međunarodne obaveze;
- ⇒ projekte nabavke opreme za inspekcije.

Finansijska i organizaciona participacija Fonda u studijama i planovima se ogleda u:

- ⇒ provođenju i unapređenju akcionih planova zaštite okoliša na svim nivoima u Federaciji BiH, kao i čitavoj državi (NEAP-a, Federalne strategije, KEAP-a, i sl.);
- ⇒ podršci uvođenju standarda (EMS, ISO,...);
- ⇒ participaciji u izradi Izvještaja o stanju okoliša;
- ⇒ uspostavi informacijskog sistema (EIONET i sl.) i katastra zagađivača;
- ⇒ postupanju sa otpadom;
- ⇒ zaštiti izvorišta pitke vode;
- ⇒ očuvanju biodiverziteta i upravljanje zaštićenim područjima;
- ⇒ izradi strateških osnova za ratifikaciju pojedinih međunarodnih konvencija;

Pod obukom i edukacijom se podrazumijeva:

- ⇒ Podrška formalnom i neformalnom okolišnom obrazovanju (studiji i seminari);

- podrška izradi i implementaciji integracije okolišne problematike u obrazovne institucije;
- stručno usavršavanje postojećeg (i budućeg) kadra Fonda;
- osposobljavanje različitih grana industrije kroz program obuke (koncept IPPC, EMS i uvođenje ISO standarda 14 000).

1. Smjernice korisnicima sredstava Fonda

Ove smjernice predstavljaju osnovna uputstva potencijalnim korisnicima sredstava Fonda FBiH, o uslovima i načinima dodjele sredstava Fonda, kao i uslovima koje moraju zadovoljavati korisnici sredstava. Pored toga, u smjernicama su pobrojana generalna pravila i procedure koje trebaju biti poštivane u procesu prikupljanja i odabira projekata koji su prihvatljivih za finansiranje od strane Fonda, kao i njihovu implementaciju i monitoring.

Uputstva se baziraju se na nizu dokumenata Fonda, i to:

- Zakona o Fondu;
- Pravilnika o uslovima i načinu dodjele zajmova i drugih sredstava Fonda;
- Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH;
- Pravilnika o objavljivanju konkursa i odlučivanja o odabiru korisnika sredstava;
- Pravilnika o mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno programa, projekata i sličnih aktivnosti, i
- Pravilnika o načinu praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza

1.1. Održavanje smjernica

Fond je dužan da blagovremeno vrši usklađivanje ovih uputstava sa relevantnim zakonima i dokumentima koji su pretrpili određene promjene, tj koji su revidiovani.

1.2. Svrha i sadržaj smjernica

U skladu sa gore navedenim, svrha smjernica je da:

1. Osigura stabilan i efikasan odnos između Fonda i Korisnika;
2. Pruži pomoć korisnicima u vidu davanja informacija o procedurama apliciranja, odabira korisnika i implementacije projekata;
3. Pruži informacije o definisanim procedurama selekcije, ugovaranja, i monitoringa projekata, koji se sufinansiraju sredstvima Fonda;
4. Pruži pomoć pri identifikaciji i prikupljanju prihvatljivih projekata;

5. Pruži pomoć u odvijanju redovnih aktivnosti;
6. Osigura visok stepen finansijske i tehničke implementacije projekta, i
7. Osigura Fondu implementaciju adekvatnog sistema menadžmenta implementacije projekta.

2. Uslovi i načini dodjele zajmova, pozajmica i drugih sredstava Fonda

2.1. Generalno

Pravilnikom o uslovima i načinu dodjele zajmova, pozajmica i drugih sredstava Fonda, propisuju se uslovi koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH, kao i načini dodjeljivanja sredstava Fonda.

Sredstva Fonda se koriste za namjene utvrđene u skladu sa Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH, koje se provode na području Federacije BiH ili na području čitave BiH ukoliko ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, te druge strane finansijske institucije i pravna tijela.

Sa sredstvima Fonda se prvenstveno finansiraju projekti, programi i slične aktivnosti, koje su u skladu sa Strategijom zaštite okoliša FBiH, zatim u skladu sa energetsom efikasnošću, kao i korištenjem obnovljivih izvora energije na području FBiH.

Godišnjim i četverogodišnjim programom rada Fonda, utvrđuju se područja zaštite okoliša u okviru kojih će Fond finansirati projekte, programe i slične aktivnosti.

Upravni odbor Fonda u okviru utvrđenih područja za svaku finansijsku godinu utvrđuje prioritete za dodjelu sredstava u skladu sa nacionalnim strategijama i drugim dokumentima koji utvrđuju prioritete u područjima zaštite okoliša.

Na temelju utvrđenih prioriteta, Fond raspisuje konkurs za dodjelu sredstava, te određuje pojedine projekte, programe i slične aktivnosti, u kojima će finansijski da participira.

2.2. Uslovi koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda

Pravna i fizička lica, kao i organizacije, mogu postati korisnici sredstava Fonda, ukoliko ispunjavanju sljedeće uslove:

- Imaju sjedište na području Federacije BiH, odnosno području čitave BiH;
- Ulažu vlastita sredstva u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša;
- Prihvate uslove zajedničkog sudjelovanja u sufinansiranju projekata, programa i sličnim aktivnostima, za koje se odobravaju sredstva Fonda, a koji su propisani opštim aktima Fonda;
- Podnesu zahtjev za korištenje sredstava Fonda u skladu sa objavljenim konkursom;

- Prije zaključivanja ugovora korisnici sredstava su obavezni obezbijediti odgovarajuću garanciju za sredstva Fonda;
- Sklope ugovor sa Fondom o zajedničkom ulaganju u projekat, program i sličnu aktivnost za koje su odobrena sredstva Fonda, i
- Zadovolje druge uslove utvrđene konkursom.

Pod vlastitim učešćem korisnika sredstava podrazumijevaju se:

- Novčana sredstva korisnika;
- Kreditna sredstva drugih finansijskih institucija namijenjena ulaganju;
- Učešće drugih pravnih i fizičkih lica vezanih za ulaganje.

2.3. Način dodjele sredstava Fonda

Sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima sredstava radi finansiranja projekata, programa i sličnih aktivnosti u području zaštite okoliša, putem:

- Zajmova,
- Pozajmica,
- Subvencija,
- Finansijske pomoći,
- Donacija.

Zajmове, pozajmice i subvencije Fond, u pravilu, dodjeljuje privrednim društvima i drugim pravnim i fizičkim osobama.

Finansijsku pomoć i donacije Fond dodjeljuje organima, tijelima i ustanovama državne uprave i jedinicama lokalne samouprave.

Subvencije, finansijske pomoći, pozajmice i donacije Fond može davati privrednim društvima i drugim pravnim i fizičkim licima na osnovu programa rada Fonda za tekuću godinu, odnosno na na bazi odluke Upravnog odbora Fonda.

Fond može sredstva dodijeljivati direktno ili putem finansijske institucije.

2.3.1. Zajmovi

Fond može dati zajam radi ulaganja u projekte, programe i slične aktivnosti iz područja zaštite okoliša privrednim društvima i drugim pravnim i fizičkim licima.

Kod davanja zajmova Fond provodi postupak procjene izvodljivosti ulaganja, odnosno utvrđivanja finansijske, privredne, tehničke i kadrovske sposobnosti korisnika sredstava zajma, te očekivanih pozitivnih efekata sredstava koja se namjeravaju ulagati u projekte, programe i slične aktivnosti iz područja zaštite okoliša.

U postupku procjene izvodljivosti ulaganja u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša, odnosno procjene finansijske i privredne sposobnosti korisnika sredstava, Fond sarađuje sa bankarskim sektorom u Bosni i Hercegovini.

Upravni odbor Fonda može donijeti odluku o saradnji i sa drugim finansijskim institucijama radi provjere izvodljivosti ulaganja, odnosno procjene finansijske i privredne sposobnosti korisnika sredstava.

Radi osiguranja povrata zajmova, Fond utvrđuje (u uslovima konkursa) minimalne zahtjeve za potrebnim instrumentima osiguranja sredstava, a konkretni instrumenti osiguranja plasmana sredstava Fonda utvrđuju se ugovorom o zajmu za svaki pojedini projekat, program i sličnu aktivnost u koju se ulažu sredstva Fonda.

Sredstva zajma Fonda se ne mogu odobriti dok korisnik sredstava ne osigura ugovorene instrumente osiguranja plaćanja.

2.3.2. Subvencije

Fond može subvencionirati ulaganja u zaštitu okoliša. Subvencije se mogu davati na kamate, ulaganja i za zatvaranje finansijske konstrukcije ulaganja projekata, programa i slične aktivnosti iz područja zaštite okoliša.

Korisnici subvencija mogu biti pravna i fizička lica, koja ulažu sredstva u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša, a za koje finansijska institucija ili Fond utvrdi da su finansijski održivi.

Fond kod davanja subvencija na odgovarajući način provodi postupak izvodljivosti ulaganja, odnosno utvrđivanja finansijske, privredne, tehničke i kadrovske sposobnosti korisnika sredstava Fonda, te očekivanih pozitivnih efekata sredstava koja se namjeravaju ulagati u okoliš.

Odlukom Upravnog odbora utvrđuje se način davanja i iznos subvencije.

Sredstva dodijeljena subvencijom su bespovratna.

Fond može subvencionirati kamatu komercijalnog kredita djelimično ili u cjelosti.

Fond može obavljati isplatu subvencije kamate jednokratno za ukupan iznos i za cijelo vrijeme trajanja kredita, i sukcesivno u skladu sa ugovorenim dospjećima kamata iz ugovora o kreditu čija se kamata subvencionira.

Korisnici subvencionirane kamate mogu biti pravna i fizička lica koja ulažu sredstva u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša, za koje finansijska institucija ili Fond utvrdi da su finansijski održivi uz subvencioniranje kamatne stope.

O načinu dodjele subvencije kamata odlučuje Upravni odbor Fonda.

Kod subvencioniranja kamata, Fond prihvata instrumente osiguranja kredita, kao i poslovna banka koja je odobrila kredit, ako Upravni odbor drugačije ne odredi.

Minimalne zahtjeve za potrebnim instrumentima osiguranja kredita Fond propisuje konkursom, a konkretni instrumenti osiguranja plasmana sredstava Fonda utvrđuju se ugovorom o subvenciji za svaki pojedini projekat, program i sličnu aktivnost za koju Fond odobri subvenciju.

2.3.3. Finansijska pomoć

Finansijsku pomoć Fond daje bespovratno, u skladu sa namjenama utvrđenim programom rada ili konkursom.

Programom rada ili konkursom utvrđuje se maksimalni iznos pomoći po pojedinom projektu, programu ili sličnoj aktivnosti u koje Fond ulaže sredstva.

2.3.4. Donacije

Fond daje sredstva donacija pod uslovima i na način koji je utvrđen programom rada Fonda ili konkursom.

Fond sredstva donacija daje iz prihoda ostvarenih iz izvora propisanih Zakonom o Fondu, a može ih davati i iz sredstava obezbijeđenih iz inozemnih izvora, ako je posebnim ugovorom sa inozemnom finansijskom institucijom, koja osigurava sredstva, ugovoreno dodjeljivanje sredstava putem donacija.

2.4. Provjera izvodljivosti ulaganja i očekivanih efekata na okoliš

Kod davanja zajmova, subvencija, finansijske pomoći i donacija Fond ima aktivnu ulogu u procjeni izvodljivosti ulaganja i očekivanih pozitivnih efekata po okoliš.

Fond neće dati zajam, subvenciju, finansijsku pomoć i donaciju ako utvrdi da je izvodljivost ulaganja sredstava sporna, te da se ne mogu očekivati pozitivni efekti po okoliš.

Fond neće pustiti odobreni zajam, subvenciju ili finansijsku pomoć u opticaj, odnosno doznačiti donaciju korisniku koji nema sve uslove koji mu omogućavaju uredno i namjensko korištenje odobrenih sredstva.

Fond će odobrena sredstva stavljati na raspolaganje korisniku sredstava prema fazama ulaganja i ispostavljenim situacijama.

Fond može doznačiti sredstva korisniku i prema stvarnoj realizaciji ulaganja, ako je tako određeno ugovorom.

U slučaju da je neka obročna obaveza po zajmu dospjela, a nije plaćena, Fond će upotrijebiti onaj instrument osiguranja od kojeg se očekuje najbrža naplata dospjele obaveze.

Ako Fond ocijeni da su razlozi neispunjavanja obaveza opravdani, može ugovoriti drugačije uslove otplate zajma, te sklopiti dodatak u ugovoru.

2.5. Kontrola namjenskog trošenja sredstava

Sredstva Fonda, bez obzira radi li se o direktnom ili indirektnom finansiranju, imaju namjenski karakter. U ugovoru o dodjeli sredstava mora se navesti pravo Fonda o kontroli namjenskog korištenja sredstava Fonda.

Za slučaj nenamjenskog korištenja sredstava, korisnik sredstava je dužan iznos nenamjenski utrošenih sredstava vratiti Fondu zajedno sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, koja teče od dana prijema sredstava pa do dana povratka na račun Fonda i nadoknaditi nanесenu štetu Fondu u skladu sa Zakonom o Fondu, te odgovarajućim odredbama Zakona o obligacionim odnosima.

Sredstva Fonda moraju biti korištena u skladu sa njihovom namjenom i rokovima korištenja kako je to utvrđeno konkursom ili ugovorom.

U slučaju dodjeljivanja sredstava po obrocima, odnosno situacijama, korisnik sredstava dužan je dokumentirati namjensko korištenje za svaki obrok odnosno situaciju posebno, kao i za cijeli iznos korištenih sredstava Fonda.

2.6. Visina ulaganja – finansiranja sredstvima Fonda

Privredna društva i druge pravne i fizičke osobe mogu ostvariti pravo na sredstva Fonda u visini koja se utvrđuje odlukom Upravnog odbora, odnosno konkursom za prikupljanje ponuda, i to najviše do 40% (slovima: četrdeset posto) zaokružene finansijske konstrukcije ulaganja.

Izuzetno, odlukom Upravnog odbora može se utvrditi učestvovanje sredstava Fonda u finansiranju projekata, programa i sličnih aktivnosti koje ostvaruju privredni subjekti i druga pravna lica i fizičke osobe, odgovarajućom primjenom kriterija i u većem postotku.

Ako se radi o projektima, programima i sličnim aktivnostima u koja se ulažu sredstva Fonda na području Federacije BiH, kao i području čitave BiH, koje organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije i tijela, te druge pravne osobe, visina sredstava sa kojima Fond učestvuje se utvrđuje ugovorom o visini sredstava, koju svojom odlukom donese Upravni odbor Fonda.

Korisnici sredstava Fonda dužni su sufinansirati programe, projekte i slične aktivnosti u području zaštite okoliša, te pružiti dokaze o izvodljivosti i mogućnosti finansijskog praćenja ulaganja.

2.7. Praćenje realizacije projekta

Fond prati izvođenje projekata, programa i sličnih aktivnosti u skladu sa zaključenim ugovorom, bez obzira da li su sredstva dodijeljena kao zajam, subvencija, finansijska pomoć ili donacija.

Ugovori o dodjeli sredstava Fonda moraju pored uobičajenih odredbi sadržavati i odredbe o načinu kontrole izvođenja projekata, programa i sličnih aktivnosti, o načinu i učestalosti obavještanja Fonda, te o mjerama koje će se primjeniti u slučaju neispunjavanja ugovorenih obaveza, a posebno o mjerama koje će se primjeniti u slučaju nenamjenskog korištenja sredstava Fonda.

Fond ima pravo uvida u svu dokumentaciju vezanu za procjenu izvedivosti ulaganja i očekivanih učinaka po okoliš, te sudjeluje u nadzoru izvođenja zahvata i namjenskog korištenja sredstava koja je dodijelio.

Fond prati i kontroliše namjensko korištenje sredstava na temelju izvještaja i pribavljene dokumentacije koju je dužan izraditi korisnik sredstava, i koja mora imati količinske i finansijske pokazatelje potrebne za kvalitetno praćenje ulaganja sredstava Fonda.

2.7.1. Izvještavanje

Korisnik sredstava dužan je dostaviti Fondu izvještaje, i to:

- U svako vrijeme, na zahtjev Fonda i u rokovima utvrđenim ugovorom;
- Završni izvještaj najkasnije 15 dana po završetku ulaganja;

- Godišnji izvještaj o postignutim učincima ulaganja po okoliš, i to u razdoblju do pet godina po završetku ulaganja.

Korisnik sredstava dužan je bez odgađanja izvijestiti Fond o:

- Svim mogućim odstupanjima od ugovorenih ulaganja;
- Svakoj situaciji koja sprečava ili odugovlači tok radova, odnosno ostvarivanje ulaganja, kao i o mjerama za otklanjanje uzroka;
- Statusnim i drugim bitnim organizacijskim i kadrovskim promjenama koje mogu uticati na tok ulaganja;
- Promjeni zakonskog zastupnika, te
- drugim pitanjima utvrđenim ugovorom.

2.7.2. Otkazivanje ili odlaganje plaćanja korisniku sredstava

Fond može otkazati ili odložiti plaćanje ugovorenih sredstava korisniku sredstava, te zahtijevati vraćanje sredstava ako korisnik:

- Dodijeljena sredstva dijelom ili u cjelini troši nenamjenski,
- Nije dao Fondu istinite ili tačne podatke prilikom sklapanja ugovora;
- Ne postiže očekivane učinke ulaganja, ili ne poštuje odredbe ugovora ili opšte akte Fonda, ukoliko se ugovor poziva na njegove odredbe;
- Nepravilno koristi sredstva Fonda i odstupa od preuzetih ugovorenih obaveza,
- Ne podmiruje ugovorene obaveze, odnosno ne prati ulaganja na način kako je to utvrđeno ugovorom;
- Prestane sa redovnim poslovanjem ili postane finansijski nesposoban da prati daljnji tok ulaganja;
- Svojim poslovanjem prouzrokuje uvođenje stečajnog, likvidacijskog odnosno drugog postupka koji onemogućava ostvarivanje ugovorenog ulaganja.

U slučaju manjeg odstupanja korisnika sredstava Fonda od ugovorenih obaveza Upravni odbor može, na prijedlog direktora, odlučiti da se ugovor preispita, te dopunama ugovora omogućiti nastavak ulaganja ako se takvom dopunom osigurava ostvarivanje ciljeva projekta, programa ili druge ugovorene aktivnosti u području zaštite okoliša ili osiguravanja javnog interesa zaštite okoliša.

3. Uslovi koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH

3.1. Korisnici

Korisnici sredstava Fonda mogu biti pravna i fizička lica koja ulažu sredstva u programe, projekte i slične aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja okoliša.

Pod pravnim licima podrazumijevaju se i organi i tijela državne uprave i jedinice lokalne samouprave.

Korisnici sredstava Fonda mogu biti pravna i fizička lica, pod uslovom da pruže garancije u skladu sa uslovima objavljenim u javnom konkursu za korištenje sredstava Fonda, da mogu pratiti i realizovati ulaganja u projekte, programe i druge aktivnosti za koje im Fond odobri sredstva.

Pod garancijom se podrazumijevaju:

- dokazi o ulaganjima sredstava Fonda u programe, projekte i druge aktivnosti u skladu sa uslovima konkursa za korištenje sredstava;
- dokazi korisnika sredstava Fonda da mogu finansijski pratiti ulaganja u programe, projekte i druge aktivnosti koje su predmet konkursa za korištenje sredstava Fonda u skladu sa uslovima propisanim tim javnim konkursom;
- dokazi o ispunjavanju drugih uslova u javnom konkursu za korištenje sredstava Fonda, te ostalih uslova propisanih općim aktima Fonda.

Pod ulaganjima sredstava u programe, projekte i druge aktivnosti u području zaštite okoliša, energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, podrazumijevaju se:

- ulaganje u zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka, tla, voda i mora, te ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača,
- saniranje odlagališta otpada, poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obradu otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada, poticanje čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada i emisija u proizvodnom procesu, zaštitu i očuvanje biološke i pejzažne raznolikosti, podržavanje ulaganja u obnovljive izvore energije (sunce, vjetar, biomasa i dr.),
- poticanje održive gradnje, poticanje čistijeg transporta, poticanje održivog korištenja prirodnih dobara, poticanje održivog razvoja ruralnog prostora, poticanje održivih privrednih djelatnosti, odnosno održivog privrednog razvoja,
- unapređivanje sistema informisanja o stanju okoliša, praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, te uvođenje sistema upravljanja okolišom, poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracijske aktivnosti.

Projekti, programi i druge aktivnosti, u koje se ulažu sredstva Fonda, pobliže se utvrđuju programom rada za tekuću godinu i programom rada za četverogodišnje plansko razdoblje.

4. Postupak objavljivanja konkursa i odlučivanja o odabiru korisnika sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH

4.1. Prikupljanje projekata

Fond odabire projekte te odobrava finansijska sredstva za finansiranje programa i projekata zaštite okoliša na temelju javnog konkursa, osim kad je zakonom propisano da Fond neće raspisati javni konkurs.

Fond neće raspisati javni konkurs kad ugovorna strana neposredno sufinansira i učestvuje u realizaciji programa, projekata i sličnih aktivnosti u području zaštite okoliša, koje organiziraju i finansiraju međunarodne finansijske institucije i organizacije.

Javnim konkursom se smatraju i pozivi, te oglasi za javno prikupljanje ponuda.

Javni konkurs se raspisuje za projekte i programe u području zaštite okoliša, kao i za projekte i programe iz područja korištenja obnovljivih izvora energije.

Javni konkurs može obuhvatiti cjelokupan projekat ili program u oblasti zaštite okoliša, odnosno korištenja obnovljivih izvora energije ili samo određene programe unutar pojedinih područja.

Fond objavljuje javni konkurs u pravilu najmanje jednom godišnje, u skladu sa programom rada i finansijskim planom Fonda.

Ako se na osnovu prihvaćenih prijava ne iskoriste sva finansijska sredstva planirana za programe i projekte utvrđene javnim konkursom, može se tokom godine za istu namjenu raspisati novi javni konkurs.

Odluku o raspisivanju javnog konkursa donosi Upravni odbor Fonda na prijedlog direktora Fonda.

Javni konkurs za korištenje sredstava Fonda objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH", na web stranicama Fonda, odnosno Federalnog ministarstva turizma i okoliša, te u najmanje dva dnevna lista koja se distribuiraju na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine.

Tekst javnog konkursa sadrži:

1. Predmet javnog konkursa,
2. Korisnike sredstava koji imaju pravo na podnošenje prijave,
3. Uslove kojima podnositelji prijave moraju udovoljavati,
4. Popis dokumenata koje je potrebno priložiti uz prijavu,
5. Osnovne kriterije odabira,
6. Mjesto i rok za dostavu prijave,
7. Rok za donošenje odluke o odabiru.

Rok za podnošenje prijava na javni konkurs ne može biti kraći od 15 dana, niti duži od 60 dana.

4.2. Odabir projekata

Radi pripreme konkursne procedure i obrade prijava na javni konkurs, direktor Fonda može osnovati komisiju.

Komisija na temelju obrade prijava izrađuje izvještaje o provedenom javnom konkursu te daje stručnu ocjenu za prijedlog odabira prijave koje će se prihvatiti.

Stručnom ocjenom komisije utvrđuju se prioritete u odabiru pristiglih ponuda.

Izvještaj o provedenom javnom konkursu i stručnu ocjenu, komisija dostavlja direktoru Fonda.

Direktor može osnovati Komisiju za prigovore, koja će po završenoj proceduri dodjele sredstava Fonda razmatrati eventualne prigovore korisnika sredstava Fonda.

Odluku o prihvatanju projekata, programa i drugih aktivnosti za koje se dodjeljuju sredstva Fonda, po podnesenim prijavama na javni konkurs donosi Upravni odbor Fonda na prijedlog direktora Fonda.

Ovom odlukom, Upravni odbor će odlučiti o odabiru korisnika sredstava Fonda po objavljenom javnom konkursu.

Fond će sve sudionike javnog konkursa obavijestiti o odluci Upravnog odbora Fonda o odabiru korisnika sredstava Fonda, u roku od 15 dana od dana donošenja odluke.

Fond će objaviti odluku Upravnog odbora Fonda i na web stranici Fonda.

4.3. Prigovori

Protiv odluke Upravnog odbora Fonda o odabiru korisnika sredstava Fonda po objavljenom javnom konkursu i provedenoj proceduri, učesnik konkursa može podnijeti prigovor Fondu u roku od tri (3) dana od dana prijema pisane odluke.

Prigovorom se može tražiti preispitivanje provedene procedure u smislu jasno definisanih propusta u ocjeni prijave korisnika sredstava od strane imenovane komisije, koja će biti formirana za prigovore.

Ako Upravni odbor Fonda uvaži prigovor, novu će odluku dostaviti svim učesnicima javnog konkursa.

Odluka Upravnog odbora Fonda donešena o prigovoru je konačna.

4.4. Ugovor

Na temelju konačne odluke Upravnog odbora, Fond s korisnikom sredstava Fonda sklapa ugovor o korištenju sredstava Fonda.

Ugovorom se uređuje iznos odobrenih sredstava Fonda i dinamika njihove dodjele, uslovi i način korištenja dodijeljenih sredstava, način praćenja namjenskog korištenja dodijeljenih sredstava, te ostala međusobna prava i obaveze korisnika sredstava Fonda.

5. Kriteriji i mjerila za ocjenjivanje zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, odnosno ocjenu programa, projekata i sličnih aktivnosti

Zahtjevi za dodjelu sredstava Fonda ocjenjuju se prema kriterijima i mjerilima propisanim konkursom.

Kriteriji i mjerila za ocjenu izvodivosti ulaganja, odnosno utvrđivanja finansijske, privredne, tehničke i kadrovske sposobnosti, te očekivanih pozitivnih učinaka uloženi sredstava, koji su određeni konkursnom dokumentacijom, moraju biti u skladu sa Pravilnikom.

Kod davanja zajmova, subvencija, finansijske pomoći i donacija relevantan je stepen izvodljivosti ulaganja, te sposobnost korisnika sredstava prema propisanim kriterijima.

Za svaki pojedini konkurs Upravni odbor Fonda može, na prijedlog direktora Fonda, utvrditi pobliže kriterije i mjerila pod uslovom da ti kriteriji i mjerila nisu u suprotnosti s odredbama ovog Pravilnika.

Osnovni kriteriji i mjerila za ocjenjivanje zahtjeva i određivanja prednosti pri dodjeli sredstava Fonda su:

➔ pripremljenost projekata, programa ili sličnih aktivnosti za koje je raspisan natječaj (pripremljenosti stručne i tehničke dokumentacije, stepen spremnosti za početak radova, visina vlastitih sredstava korisnika)	do 10 bodova
➔ stepen povoljnog utjecaja na okoliš (održivi razvoj, očekivano poboljšanje kvaliteta okoliša ili povećanje energetske efikasnosti, cjelovit pristup investitora u rješavanju pojedinih pitanja zaštite okoliša i energetske efikasnosti, ispunjenje međunarodnih obaveza, stepen prioriteta iz programa zaštite okoliša)	do 30 bodova
➔ kvalitet ponuđenog tehnološkog rješenja	do 20 bodova
➔ stepen ugroženosti okoliša (zaštićena područja, zaštićene vrste biljaka, gljiva i životinja, zaštićeni minerali i fosili, ekološki značajna područja, stepen smanjenja onečišćenja okoliša i negativnog uticaja po okoliš i zdravlje ljudi, postupanje na temelju rješenja inspekcije radi uklanjanja rizičnih tačaka za okoliš i zdravlje ljudi)	do 30 bodova
➔ finansijska sposobnost korisnika sredstava na ulaganja i povrat sredstva, ako je povrat sredstava ugovoren	do 10 bodova.

Najveći broj bodova koji se može dodijeliti korisniku sredstava Fonda iznosi 100 bodova.

Prednost pri dodjeli sredstava Fonda imaju korisnici sredstva s većim brojem ostvarenih bodova.

U slučaju da bilo koji od kriterija nije ispunjen i po njemu je dodijeljeno nula (0) bodova, Fond će odbiti zahtjev ili zatražiti dopunu zahtjeva u kojoj se određuje i rok za dostavu dopune.

Kada pozvani potencijalni korisnik sredstava Fonda izvrši traženu dopunu zahtjeva, isti se se potom ponovo razmatra i ocjenjuje.

Zahtjev će se odbiti ako se u navedenom roku zahtjev ne dopuni.

Na osnovu ocjene zahtjeva prema kriterijima i mjerilima i ostvarenom broju bodova, primljeni zahtjevi se svrstavaju na listu prioriteta, s obzirom na broj ostvarenih bodova.

Odluku o utvrđivanju liste prioriteta i dodjeli sredstava Fonda na osnovu objavljenog konkursa donosi Uprabni odbor.

Ako se ne objavi konkurs za korištenje sredstava Fonda iz razloga propisanih Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH i općim aktima Fonda, odluku o dodjeli sredstava donosi Upravni odbor Fonda ili direktor Fonda, svaki u okviru svoje nadležnosti.

Na osnovu odluke Upravnog odbora Fonda direktor Fonda s korisnikom sredstava sklapa ugovor o korištenju sredstava Fonda.

Ugovorom se utvrđuju iznosi odobrenih sredstava Fonda, dinamika njihove dodjele, uslovi i način korištenja dodijeljenih sredstava, način praćenja namjenskog korištenja dodijeljenih sredstava, te uređuju ostala međusobna prava i obaveze korisnika sredstava i Fonda.

6. Načini praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza

Pravne i fizičke osobe kojima su odobrena sredstva Fonda za provedbu programa, projekata, i drugih aktivnosti (korisnici sredstava) dužni su dodijeljena sredstva koristiti namjenski, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom o korištenju sredstava Fonda.

Fond prati korištenje sredstava koja je dodijelio za projekte, programe i druge aktivnosti, te nadzire njihovo namjensko korištenje na osnovu ugovora o korištenju sredstava Fonda, zavisno o njihovoj namjeni.

Ugovor o korištenju sredstava Fonda mora sadržavati odredbe o načinu nadzora izvođenja projekata, o načinu i rokovima izvještavanja Fonda, te o mjerama koje mogu nastupiti radi neispunjavanja ugovorenih obaveza i nenamjenskog korištenja sredstava Fonda.

Fond prati i namjensko korištenje sredstava Fonda i izvršenje ugovorenih prava i obaveza korisnika sredstava:

- neposrednim uvidom, putem ovlaštene osobe, i
- na osnovu izvještaja i dokumentacije dostavljene od strane korisnika sredstava.

Fond ima pravo da putem svojih ovlaštenih osoba nadzire namjensko korištenje sredstava Fonda i izvršenje prava i obaveza korisnika sredstava iz ugovora o korištenju sredstava Fonda.

Namjensko korištenje sredstava Fonda i izvršenje prava i obaveza korisnika sredstava na bazi ugovora o korištenju sredstava Fonda za realizaciju programa i projekata zaštite okoliša, prate i nadziru nadležne službe Fonda.

Ako se u postupku praćenja i nadzora nad namjenskim trošenjem sredstava Fonda i izvršavanjem ugovorenih prava i obaveza utvrdi potreba za posebnim stručnim znanjima i iskustvima kojima Fond ne raspolaže, direktor Fonda može obavljanje navedene zadaće povjeriti jednoj ili više stručnih osoba, odnosno stručnoj organizaciji.

Kao ovlaštena osoba Fonda obavlja neposredni uvid na mjestu izvođenja programa, projekata, odnosno slične aktivnosti koje su predmet ugovora o korištenju sredstava Fonda, korisnik sredstava je dužan toj osobi omogućiti uvid u svu dokumentaciju u vezi s programom, projektom, odnosno aktivnošću koja se nadzire.

Korisnik sredstava je dužan Fondu dostavljati izvještaje o realizaciji programa, projekata, odnosno slične aktivnosti u rokovima utvrđenim ugovorom o korištenju sredstava.

Izvještaj obavezno sadrži:

- Opis izvršenih radova (zbirno i po fazama);
- Utrošena finansijska sredstva;
- Opis promjena u realizaciji projekata, programa, odnosno druge aktivnosti koje utječu na troškove realizacije;

- Naznaku poteškoća pri izvođenju programa, projekata, odnosno druge aktivnosti s operativnim planom za njihovo rješenje;
- Odstupanja od plana provedbe programa, projekata, odnosno druge aktivnosti;
- Ostale podatke bitne za provedbu programa, projekata, odnosno druge aktivnosti i izvršenje ugovorenih obaveza.

Izveštaje provjerava nadležna osoba ili služba Fonda, te nakon njegove ovjere daje nalog za plaćanje odobrenih sredstava korisniku sredstava.

Korisnik sredstava dužan je odmah obavijestiti Fond o slijedećim pitanjima:

- Statusnim promjenama korisnika sredstava;
- Promjeni osobe ovlaštene za zastupanje korisnika sredstava;
- Nemogućnosti korisnika sredstava da ispunjenjava ugovorom preuzete finansijske obaveze;
- Namjeri promjene izvođača radova;
- Pojavi nepredviđenih okolnosti koje utiču na tehnički, organizacijski ili finansijski dio provedbe programa, odnosno projekata;
- Odstupanjima od plana izvođenja programa, odnosno projekata i razlozima za odstupanje;
- Drugim okolnostima koje nalažu potrebu izmjene ugovora o korištenju sredstava Fonda.

Ako korisnik dodijeljena sredstva ne koristi na način i za namjene utvrđene ugovorom o korištenju sredstava, odnosno ne izvršava ugovorene obaveze, Fond će obustaviti dodjelu sredstava, a korisnik je dužan nenamjenski utrošena sredstva vratiti Fondu u roku od 15 dana od prijema pismenog zahtjeva za povrat, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom, tekućom od dana prijema sredstava pa do dana povrata sredstava na račun Fonda.

Nakon završetka programa odnosno projekata, korisnik je dužan jednom godišnje izvještavati Fond o njegovim učincima u razdoblju utvrđenom ugovorom o korištenju sredstava Fonda, a najviše za razdoblje od 5 (pet) godina.

Ako korisnik ne postupi u skladu sa ugovorom, Fond ima pravo uskratiti svaku moguću daljnju finansijsku pomoć Fonda, kao i mogućnost sudjelovanja u javnim konkursima na sličnim projektima iz djelokruga Fonda.

7. Prilozi

- Pregledna tabela- sažetak (način finansiranja, korisnik, svrha finansiranja, postupak, osiguranje)
- Metodologija implementacije projekata na bazi javnog konkursa

7.1. Sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima sredstava radi finansiranja projekata, programa i sličnih aktivnosti:

Način finansiranja	Korisnik	Svrha finansiranja	Postupak		Napomena
			Metod	Osiguranje	
ZAJAM	-Privredna društva i druge pravne osobe, -djelatnici, - fizičke osobe.	Ulaganja u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša .	Fond provodi postupak procjene izvodljivosti ulaganja, odnosno utvrđivanje finansijske, privredne, tehničke i kadrovske sposobnosti korisnika sredstava zajma, te očekivanih pozitivnih efekata sredstava koja se namjeravaju ulagati u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša.	Radi osiguranja povrata zajma, Fond utvrđuje potrebne zahtjeve sa potrebnim instrumentima osiguranja sredstava.	Fond saraduje sa bankarskim sektorom u BIH. Na bazi odluke UO, to može biti i druga finansijska institucija Postupak: 1. Javni natječaj za prikupljanje projekata (Sl. novine, itd) 2. Procedura dodjele zajma
				Konkretni instrumenti osiguranja plasmana sredstava Fonda utvrđuju se Ugovorom o zajmu za svaki pojedini projekat, program ili sličnu aktivnost u koju se ulažu sredstva Fonda. Sredstva Fonda ne mogu se odobriti dok korisnik ne osigura ugovorene instrumente osiguranja plaćanja.	
POZAJMNICA		Ulaganja u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša.	Fond provodi postupak procjene davanja pozajmnice.	Konkretni instrumenti osiguranja plasmana sredstava Fonda utvrđuju se Ugovorom o pozajmnici za svaki pojedini projekat, program ili sličnu aktivnost u koju se ulažu sredstva Fonda.	

Način finansiranja	Korisnik	Svrha finansiranja	Postupak		Napomena
			Metod	Osiguranje	
SUBVENCIJA (bespovratna sredstva)	-Pravne i fizičke osobe koje ulažu sredstva u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša (Pravne osobe uključuju i organe, tjela i ustanove državne uprave i jedinice lokalne samouprave).	Subvencije se mogu davati na kamate, ulaganja i za zatvaranje finansijske konstrukcije ulaganja u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite okoliša.	Fond ili finansijska institucija utvrđuje da li je korisnik finansijski održiv.	Fond na odgovarajući način provodi postupak izvodljivosti ulaganja, odnosno utvrđivanja finansijske, privredne, tehničke i kadrovske sposobnosti korisnika, te očekivanih pozitivnih efekata sredstava koja se namjeravaju ulagati u okoliš.	Odlukom UO utvrđuje se način davanja i iznos (ili konkursom definisano), - najviše do 40% zaokružene finansijske konstrukcije ulaganja, – izuzetno odlukom UO može biti i više.
		Subvencioniranje kamate komercijalnog kredita može biti djelimično ili u cjelosti.	Fond ili finansijska institucija utvrđuje da li je Korisnik finansijski održiv uz subvencioniranje kamatne stope.	Kod subvencioniranja kamata Fond prihvata instrumente osiguranja kredita kao i poslovna banka koja je odobrila kredit ako UO drugačije ne odredi.	
FINANSIJSKA POMOĆ (bespovratna sredstva)	Organi, tjela i ustanove državne uprave i jedinice lokalne samouprave	U skladu sa namjenama utvrđenim programom rada ili konkursom.	Programom rada ili konkursom utvrđuje se maksimalni iznos pomoći po jednom projektu, programu ili sličnoj aktivnosti u koje Fond ulaže sredstva.	Fond provodi postupak izvodljivosti ulaganja, odnosno utvrđivanja finansijske, privredne, tehničke i kadrovske sposobnosti korisnika, te očekivanih pozitivnih efekata sredstava koja se namjeravaju ulagati u okoliš.	
DONACIJA (bespovratna sredstva)		Pod uslovima i na način utvrđen programom rada Fonda ili konkursa.	Fond sredstva donacija daje iz prihoda ostvarenih iz izvora propisanih Zakonom o Fondu, a može davati i iz inozemnih prihoda ukoliko je to obezbjeđeno.		

7.2. Metodologija implementacije projekata na bazi javnog konkursa

